

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.ик.н. Виржиния Желязкова

от Института за икономически изследвания при българската академия на науките,
член на научното жури, определено със заповед № 328/ 08.05.2026 г. на Директора
на Института за икономически изследвания при Българската академия на науките
относно дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
„доктор“ по професионално направление 3.8. Икономика

Автор: Антон Огнянов Пейчев

Тема на дисертационния труд:

„Ролята на политиките за преход към кръговата икономика за икономическия растеж
(на примера на икономика на отпадъците)“

Научен ръководител: проф. д.ик.н. Росица Рангелова

1. Биографични данни за кандидата

Антон Огнянов Пейчев е докторант към секция „Макроикономика“ на Института за икономически изследвания при Българската академия на науките (ИИИ-БАН). Притежава магистърска степен по „Оценка на въздействието и оценка на политики“ от СУ „Св. Климент Охридски“, още една магистърска степен - по „Финанси“ от Университета за национално и световно стопанство и бакалавърска степен по „Международни икономически отношения“ от същия университет. Професионалните и научните му интереси са насочени към проблемите на кръговата икономика, устойчивото развитие, управлението на отпадъците, екологичните политики и връзката между икономическото развитие и ресурсната ефективност. Антон Пейчев работи дълги години (2011-2022 г.) като държавен експерт и началник отдел в Дирекция „Управление на отпадъците и опазване на почвите“ в Министерство на околната среда и водите. Този опит е допринесъл съществено за формирането у него на задълбочени познания в изследваната проблематика.

Представената научна продукция и тематичната насоченост на публикациите на кандидата във връзка с настоящата процедура показват последователен интерес към изследваната проблематика и постепенно изграждане на експертиза в областта на кръговата икономика и свързаните с нея икономически политики. Темата на дисертационния труд се явява логично продължение на предходните търсения на докторанта и свидетелства за устойчив интерес към актуални въпроси на икономическата и екологичната трансформация.

2. Обща характеристика на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд е посветен на един от най-актуалните въпроси в съвременната икономическа политика - връзката между прехода към кръгова икономика и икономическия растеж. Темата е особено значима в контекста на европейските политики за устойчиво развитие, ресурсна ефективност и климатична неутралност, които през последното десетилетие се превърнаха в едни от водещите направления на развитие на Европейския съюз.

Дисертационният труд е в общ обем от 194 страници и включва увод, четири глави, заключение, списък на използваната литература и приложения. Използвани са 139 литературни източника, сред които научни публикации, официални документи на Европейския съюз, доклади на международни организации и статистически източници.

В центъра на изследването е поставен въпросът за ролята на политиките и законодателството на Европейския съюз за прехода към кръгова икономика и за тяхното отражение върху икономическото развитие. За целта авторът анализира управлението на отпадъците като едно от най-конкретните проявления на кръговата икономика и проследява връзката му с икономическия растеж. Счита, че формулираните цел, задачи, теза и изследователски хипотези са ясно определени и логически обвързани помежду си. Особено положително впечатление прави стремежът на автора да премине отвъд описателния анализ на политиките и да потърси емпирични доказателства за тяхната ефективност.

3. Оценка на съдържанието на дисертационния труд

Трудът е структуриран логично и последователно. Първата глава има въвеждащ в проблематиката характер, тя е посветена на теоретичните основи на кръговата икономика и нейната връзка с икономическия растеж. Авторът разглежда различни икономически школи

и концепции - от класическата и неокласическата икономика до кейнсианството, институционалната икономика, екологичната икономика и теорията за външните ефекти. Положително впечатление прави стремежът да се изгради цялостна концептуална рамка, чрез която кръговата икономика да бъде разгледана не само като политическа цел, но и като икономически процес.

Във втората глава се анализира развитието на европейските политики и законодателството в областта на кръговата икономика и управлението на отпадъците. Тук особено ценни са критичните наблюдения на автора относно ефективността на част от въведените мерки, както и поставянето на въпроса за реалната възможност да бъдат оценени резултатите от политиките в условията на непрекъснато разширяваща се регулаторна рамка.

Третата глава е посветена на анализа на статистическите данни и използваните показатели за измерване на кръговата икономика. Именно тук се намира една от най-силните части на изследването. Авторът не приема безкритично съществуващите показатели, а анализира техните ограничения, методологични слабости и възможностите за интерпретация на получените резултати.

Във фокуса на четвъртата глава е поставено емпиричното изследване на автора, характеризиращо се с използване на регресионен анализ. Избраните подходи са адекватни на поставените изследователски въпроси и позволяват проверка на формулираните хипотези. Получените резултати са интерпретирани коректно и без опит за тяхното преекспониране.

4. Оценка на научните и научно-приложните приноси на кандидата

Дисертационният труд съдържа научни и научно-приложни приноси, които представляват лично постижение на докторанта. Сред най-съществените достойнства на изследването е разработената аналитична рамка, чрез която икономиката на отпадъците е разгледана като най-конкретното и измеримо проявление на кръговата икономика и като подходящ инструмент за оценка на резултатите от политиките в тази област. Този подход позволява преходът към кръгова икономика да бъде анализиран не само на концептуално, но и на емпирично равнище. С приносен характер е и осъщественият теоретичен синтез на различни икономически подходи към кръговата икономика. Авторът аргументирано

защитава разбирането, че тя не следва да бъде възприемана като самостоятелна икономическа теория, а като комплексна аналитична рамка, в която се преплитат елементи на различни икономически направления и школи. Особено ценен е критичният анализ на политиките на Европейския съюз в областта на кръговата икономика. Докторантът не се ограничава до представяне на нормативната рамка, а поставя важни въпроси, свързани с възможностите за реална оценка на резултатите от прилаганите политики и със съотношението между политическия цикъл на вземане на решения и наличните доказателства за ефективността на вече въведените мерки. Сред приносите на труда следва да бъде открит и задълбоченият анализ на използваните статистически показатели за мониторинг на кръговата икономика. Авторът показва, че част от тях отразяват не само ефекта на политиките, но и особености на икономическата структура и международната търговия, което поставя въпроса за границите на тяхната интерпретация и за необходимостта от по-нататъшно усъвършенстване на системата за измерване. Проведеното емпирично изследване също има приносен характер. Чрез използването на иконометрични модели е достигнато до обоснования извод, че икономическият растеж по-често се проявява като предпоставка за по-високи нива на рециклиране и ресурсна ефективност, отколкото като пряк резултат от тях. Този извод допринася за по-балансираното разбиране на връзката между кръговата икономика и икономическото развитие. Практическата стойност на дисертационния труд се изразява и във формулираните препоръки за усъвършенстване на политиките и системите за мониторинг в областта на кръговата икономика. Направените изводи могат да бъдат полезни както за бъдещи научни изследвания, така и за институциите, ангажирани с разработването и оценката на политики в тази сфера.

5. Оценка на публикациите на докторанта

Представените публикации на докторант Пейчев във връзка с настоящата процедура са общо четири броя, реализирани в академични издания - на ИИИ-БАН и на Университета по застраховане и финанси, всички самостоятелни, като две от тях са на български език и две - на английски. Те са тематично свързани с дисертационния труд и отразяват основни етапи и резултати от проведеното в неговите рамки изследване. Публикациите на кандидата показват неговата научна активност и осигуряват необходимата публичност на получените научни резултати. Събраните от тях точки надминават изискуемия минимум за присъждане

на ОНС „доктор“, залегнал в Закона за развитие на академичния състав на Р България и Правилника за неговото прилагане, както на Правилника за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИИИ-БАН.

6. Лично участие на докторанта

Съдържанието на дисертационния труд показва ясно изразено лично участие на докторанта както при формулирането на изследователския проблем, така и при изграждането на концептуалната рамка, анализа на политиките, обработката на статистическите данни и интерпретацията на резултатите.

Нямам основания да поставя под съмнение оригиналността на разработката или авторството на представените научни резултати. Не са налице данни за плагиатство.

7. Автореферат

Авторефератът е изготвен съобразно добрите академични практики и коректно представя структурата, съдържанието, основните резултати и приносите на дисертационния труд.

8. Критични бележки, препоръки и въпроси

Нямам съществени критични бележки към труда на кандидата. Имам следните въпроси:

1. В дисертационния труд достигате до извода, че икономическият растеж по-често се проявява като предпоставка за по-високи нива на рециклиране и ресурсна ефективност, отколкото като резултат от тях. Какви според Вас са основните последици от този извод за бъдещото развитие на европейските политики за кръгова икономика?

2. Ако трябва да предложите нов интегрален показател за измерване на напредъка към кръгова икономика, кои елементи бихте включили в него и защо?

Заклучение

Дисертационният труд съдържа научни и научно-приложни приноси и резултати, които представляват принос към развитието на научното познание в областта на кръговата икономика, управлението на отпадъците и икономическия растеж.

Трудът отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, на Правилника за неговото прилагане и на Правилника за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИИИ-БАН.

Въз основа на изложеното с убеденост давам положителна оценка на дисертационния труд, автореферата и научните публикации на кандидата и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Антон Огнянов Пейчев образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.8. Икономика.

Рецензент:

/проф. д. ик. н. Виржиния Желязкова/

15 юни 2026 г.

Гр. София